

Matrikelkortene på Internettet

Ulrich Alster Klug, 11.04.2014, ulrich@dannebrog.biz

I november 2008 blev alle Geodatastyrelsens matrikelkort (den tidl. Kort- og Matrikelstyrelses (KMS)) tilgængelige på Internetadressen www.gst.dk.

Brug gerne siden www.mpn.kms.dk.

NB. Der er ingen kort fra det gamle *Sønderjyllands Amt*, eftersom KMS ikke førte matriklen over dette område.

Ligeledes findes der ingen kort for *Københavns og Frederiksberg Kommuner*, da disse selv fører deres matrikel. Københavns kommunes ældre matrikelkort kan ses på: www.bibliotek.kk.dk vælg => *Rådhusbiblioteket* => *Digital litteratur om Kbh* => *Historiske kort*.

Her findes både Sterns kort fra ca. 1840 og Gjeddes kort fra 1757.

I øvrigt har KMS også mange andre kort, f.eks. de minorerede sognekort fra omkring 1850. Hvert kort viser alle ejerlav i ét sogn i måleforhold 1:20.000. Desuden har man søkort, topografiske kort, bl.a. målebordsbladene, og en del gamle udskiftningskort.

Hvad er et matrikelnummer?

Matrikelnummeret er ejendommens eller parcellens nummer på Statens skatteministeriets hartkornsskatterne, dvs. skat af det beregnede udbytte af landbrugsjorden.

Hele landet er delt i ejerlav, og en ejendom identificeredes i gamle dage på denne måde:

Matrikelnummer, ejerlav, sogn, herred, amt, nu dog

Matrikelnummer, ejerlav, kommune.

Et matrikelkort er et kort over matriklerne i ejerlavet. Der kan ofte være flere planer, som tilsammen viser hele ejerlavet.

Indenfor hvert ejerlav nummereres matriklerne, ejendommene, fortløbende, så der kan findes mange Mnr. 1 i samme sogn.

Hvornår blev der matrikuleret?

I København 1756 (omnummereret 1806), i købstæderne mellem 1863 og 1925, på landet mellem 1803 og 1824.

Find ejerlavene i sognet eller købstaden

På KMS' hjemmeside findes en ejerlavsfortegnelse, så du nemt ved at søge på sognet kan undersøge, hvor mange ejerlav, der findes i et sogn, og hvad de hedder. Den ligger her:

<http://www.kms.dk/NR/rdonlyres/5CECAC16-AD28-4935-B701->

[6E233AFB14BA/0/Ejerlavsfortegnelse.xls](http://www.kms.dk/NR/rdonlyres/E62A4A8A-8079-44A1-B769-4CB0A52A16AE/0/Ejerlavsfortegnelsemedretskredse.xls) - ejerlavsfortegnelse pr. 11.04.2008.

<http://www.kms.dk/NR/rdonlyres/E62A4A8A-8079-44A1-B769-4CB0A52A16AE/0/Ejerlavsfortegnelsemedretskredse.xls> - ejerlavsfortegnelse med oplysning om retskreds.

Du kan også gå ind på www.dannebrog.biz/links.html og finde disse links.

Ejerlavsfortegnelserne ligger som Exel-regneark og kan gemmes på din computer (Filer => Gem som).

Brug **Ctrl. + b** eller **Ctrl. + f** til at søge efter sognets navn med.

F383	A	B	C	D	E	F
	Rechtskode	Rechtsnavn	Kommunekode	Kommunenavn	Ejerskabskode	Ejerlavsbetegnelse
1	1084	Herredstaden	145	Albertslund Kommune	20593	Herstedvester By, Herstedvester
2	1084	Herredstaden	145	Albertslund Kommune	20592	Holte By, Herstedvester
3	1084	Herredstaden	145	Albertslund Kommune	20593	Vindkælle By, Herstedvester
4	1084	Herredstaden	145	Albertslund Kommune	20592	Hersted By, Herstedvester
5	1084	Herredstaden	145	Albertslund Kommune	20592	Herstedvester By, Herstedvester
6	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80591	Hersted By, Allerød
7	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Ullerød By, Allerød
8	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Kolstrup By, Lyngby
9	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Lyngby By, Lyngby
10	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Kolstrup By, Uggelisse
11	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Hestehøje Mølle, Uggelisse
12	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Herstedvester By, Uggelisse
13	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Uggelisse By, Uggelisse
14	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Uggelisse By, Uggelisse
15	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Uggelisse By, Uggelisse
16	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Uggelisse By, Uggelisse
17	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Uggelisse By, Uggelisse
18	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Uggelisse By, Uggelisse
19	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Uggelisse By, Uggelisse
20	1084	Herredstaden	200	Allerød Kommune	80592	Uggelisse By, Uggelisse

Under *Ejerlavsfortegnelse* finder du først ejerlavets navn, dernæst sognets.

Hvilke matrikelkort findes på nettet?

På KMS' egen hjemmeside finder du det nu gældende matrikelkort. Vælg Se på kort => Matrikelkort. Søg ved hjælp af adresse eller kommune og ejerlav.

På www.gst.dk findes alle de historiske matrikelkort, som fandtes på papir. De af KMS' ældre kort, som ikke er ejerlavskort er ikke scannet, spørg KMS' arkiv, hvilke kort, de har fra et givent område og se dem på KMS' arkiv.

Find et matrikelkort

Forsiden for www.gst.dk ser sådan ud:



Den del, vi skal bruge, findes langt nede på siden, stedet findes i venstre spalte og ser sådan ud:

Klik på *Se på kort*, så åbner en side, hvor du skal vælge linket:

Find et sted, som du skal klikke på.

Nu får du dette billede frem:

Nu kan du indtaste oplysninger om *adresse*, *matrikelnummer* eller *koordinater* og derefter klikke på *Find stedet i historiske matrikelkort*.

Eksempel

Jeg ved, at der i Lunde sogn, Sunds Herred, Svendborg Amt kun var ét ejerlav, nemlig Lunde.

I søgefeltet skal jeg skrive et vejnavn. Man kan altid finde et sådant i sognet ved at finde frem til adressen for sognets kirke på www.sogn.dk, brug så find sogn.

Tilbage til KMS' forsider

Du skal nu sætte markering ud for *Matrikelkort*. Det er lidt ulogisk, fordi man naturligt tror, at man skal finde et historisk kort.

Klik *Søg*, så får du:

Du får til højre en liste over veje af det navn, du har søgt på fra forsiden. Vælg den rigtige vej på listen. Klik derefter på *Find stedet i historiske matrikelkort*.

Du kan også gå frem efter kommune, ejerlav og matrikelnummer, hvis du har disse oplysninger. Det er det midterste faneblad på denne side.

Den nye side ser sådan ud:

Til venstre har du oversigten over matrikelkortene fra ejerlavet. Klik evt. på krydset ud for kort efter 1920 for at udvide listen.

Til højre har du et lille kort over ejerlavet. Du kan navigere lidt rundt på kortet og få oplysninger om et naboejerlav ved at klikke et andet sted på kortet, så centrerer det sted, du klykkede på og oplysningerne for det valgte sted vises.

Du kan også vælge fanen *Sognekort*, så får du til højre et minikort over sognet og de omliggende sogne, samt oversigt over de *minoerede kort*, nemlig sognekortene.

Tilbage til fanebladet *Matrikelkort*.

Original 1 kort		Gyldig fra	Gyldig til	Plan	Målestok
Vis	Ejerlav	1810	1847		4000
Vis	Lunde By, Lunde				

Original 2 kort før 1920		Gyldig fra	Gyldig til	Plan	Målestok
Vis	Ejerlav	1847	1854		4000
Vis	Lunde By, Lunde	1854	1869		4000
Vis	Lunde By, Lunde	1869	1899		4000
Vis	Lunde By, Lunde	1899	1976		4000

Original 2 kort efter 1920

På landet blev alle ejerlavskort oprindeligt tegnet i målestoksforhold 1:4.000, dvs. 1 cm på kortet svarer til 40 m. i virkeligheden.

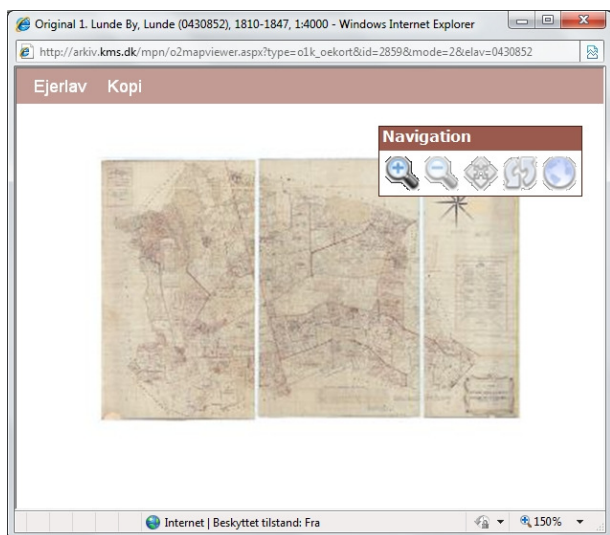
For købstæderne blev kortene tegnet i målestoksforhold 1:800, dvs. at 1 cm på kortet svarer til 8 m. i virkeligheden.

Til venstre findes en oversigt over de scannede matrikelkort.

I browservinduets liste over matrikelkort fra Lunde by, Lunde sogn, vælger jeg nu et af kortene. Jeg vælger original 1 kortet. Det er det oprindelige kort, som blev tegnet, da man opmålte og fandt boniteten på jorden for at kunne udregne hartkornet – kortet er fra 1810.

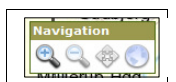
Original 1 kortene er tegnet mellem 1803 og 1824.

Jeg vælger kortet 1810 til 1847. Klik *Vis* for at se kortet. Det åbnes nu i et nyt vindue, det ser sådan ud:



Vinduet er ret lille, men du kan klikke på kassen tilpas til skærm for at forstørre det.

Du kan bruge kassen *Navigation* til at navigere med.



Klik på et af ikonerne, så kan du nemlig hhv.:

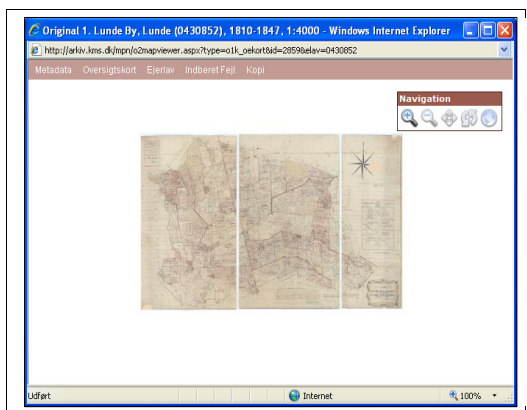
Forstør udsnit (efterhånden vises så alle matriklerne automatisk),

Formindsk udsnit,

Pan, dvs. bevæg dig rundt, og

Zoom ud og vis hele ejerlavet.

Selve matrikelkortet



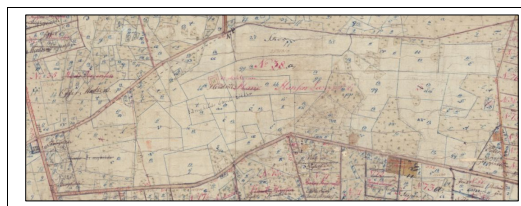
Du finder *Navigation*, den ekstra knap med de to pile er **Roter rundt**, som giver mulighed for at rotere kortet. Kortet her er fint Nord-Syd vendt, men ofte svinger retningen fra kort til kort fra samme ejerlav.

Original 1 kortet har den fordel, at der meget ofte vises to sæt navne på det. Det er ejer eller fæster fra kortets tilblivelsestidspunkt – og fra 1842-1844, hvor matriklen blev offentliggjort og ejernavnene rettet.

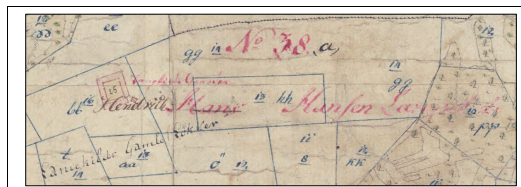
Du kan maksimere vinduet med kortet og derefter zoome ind på kortet. Hver gang, du giver kortet

Matrikelkortene på Internettet, 2014

en ordre, skal du **VENTE** med næste ordre, til sitet er helt færdig med at optimere visningen af kortet.



Ovenfor har jeg zoomet ind på Langkilde, og jeg zoomer lige ind igen, så du kan se ejernes navne:



Området hedder *Landkildes Gamle Løkker*, og gårdbygningens navn står med rødt, dens navn er *Langkilde Gaarden*. Mnr. 38 er det oprindelige Mnr., men der er udstykket tre parceller der fra, så den har senere fået et sort *a* tilføjet. Disse fraskilte parceller hedder *38b*, *38c* og *38d* og de findes én øst og to vest i det gamle Mnr 38.

Ejerens navn fra 1810 står med rødt, han var *Hans Hansen Langkilde*.

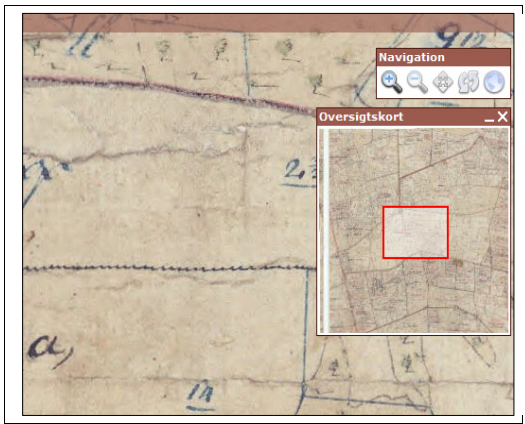
I 1840'erne hed ejeren *Hendrik Hansen Langkilde*. Det var selvfølgelig Hans' søn Hendrik.

Du kan se gårdbygningernes placering og form, men tit skal man ikke lægge for meget i det, bortset fra når man finder dem på et oprindeligt udskiftningskort eller på et original 1 kort, der ikke er tegnet med udgangspunkt i et ældre kort.

Der er en masse små streger på Mnr. 38a, de viser hver målelods størrelse, idet man ved opmålingen delte hver mark i mange små lodder, hver min sin bonitet. Kortet målte man så på, når man var kommet hjem til kontoret, og så kunne man udregne først det boniterede areal, dernæst udregne hartkornet.

I kanten af kortet findes en slags lineal, som landmålerne brugte til at udregne kortets krympning, så der kunne tages højde for den ved udregning af hartkornet. Denne skete nemlig ud fra kortet, og ikke ud fra tallene fra opmålingerne.

Du kan manøvrere på kortet ved hjælp af kassen *Naviger* og ved hjælp af menulinjen øverst. Hvis du klikker på *Oversigtskort* får du et lille kort frem, som viser dig, hvor det aktuelle udsnit findes på matrikelkortet.



Hvis du er længe om det

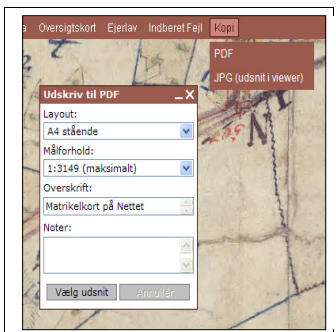
Det er så spænde at se på matrikelkort, at det let tager rigtigt lang tid.

Hvis sitet ikke kan vise listen over kort fra et udvalgt ejerlav, kan det være, siden har været inaktiv for længe, og så lukker du bare browseren og starter forfra.

Gem en kopi af kortet

Nu vil jeg jo gerne have en kopi af kortet, så jeg kan sætte det ind i min beretning om slægten Langkilde, Hans Hansen Langkilde er nemlig min tip-4-oldefars fætter, og min min tip-5-oldefar var født på Langkilde i 1706.

Vælg menupunktet **Kopi**.



Du får to valgmuligheder:

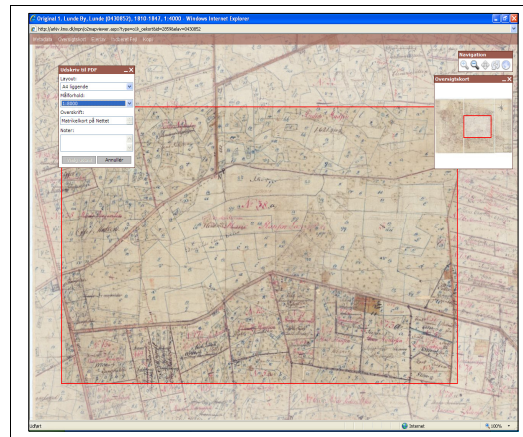
PDF og **JPG**. JPG giver ikke ret god opløsning, så jeg vælger altid PDF.

Kassen **Udskriv til PDF** ser du nu i vinduet.

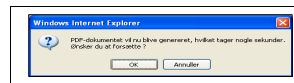
Du skal vælge **Layout** – nemlig PDF'ens størrelse og retning. A3 giver tit den bedste opløsning på billedet.

Dernæst skal du vælge **Målforhold**. De målforhold, der er markeret med * kan du ikke vælge med den grad af zoom, du har på skærmen nu. Du kan lukke kassen og zoome ind eller ud og så åbne kassen igen, hvis du ønsker det.

Så kan du skrive tekst til PDF'ens **Overskrift** og **Noter**, og PDF'en vil desuden automatisk oplyse om ejerlav, kortets nr. etc.



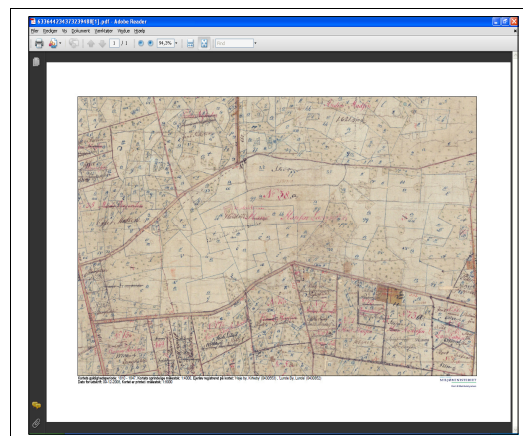
Her har jeg markeret et udsnit, det vises som den røde kasse. Klik på udsnittet med musen, så spørger programmet, om du vil generere en PDF.



Klik **OK**, det varer lidt, så spørger programmet, om du vil åbne eller gemme PDF'en. Klik **Åbn**.



Nu vises kortet i **Adobe Reader** (hvis du ikke allerede har programmet, kan du downloade det gratis fra internettet fra www.adobe.com => **Get Adobe Reader**).

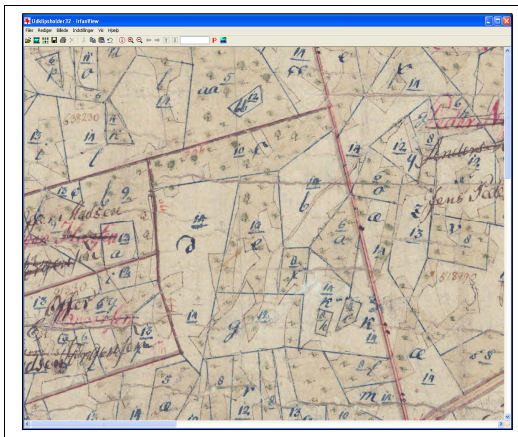


Nu kan du selvfølgelig printe PDF'en, som den er. Pas på – jeg kan kun printe et udsnit, hvis jeg har valgt en PDF i A3-størrelse....

Du kan gemme denne PDF på din computers harddisk ved at vælge **Filer** => **Gem en kopi**.

Men du kan også gemme billedet som en billedfil. Det gør du ved at tage et venstreklik på billedet, dernæst et højreklik på billedet. Tag derefter et venstreklik på den lille kasse **Kopier billede**.

Åbn et godt billedbehandlingsprogram, f.eks. **Irfanview** (som du kan hente fra www.irfanview.com). Vælg **Sæt ind**:



Rediger evt. billedet, og gem så billedet med klik på *Filer => Gem som*, som åbner boksen *Gem som*.

Jeg har lavet en mappe *Matrikelkort på Internettet*, som jeg har lagt i mappen *Billeder*.

Så ved jeg, hvor kortene og billederne er.

Sagit

Hvis man vil markere et udsnit på en skærm og så gemme det som en billedfil eller kopiere det som billede eller tekst over i et andet program, kan du med fordel downloade det lille betalingsprogram, som hedder *Snagit*.

Det hentes fra sitet www.snagit.com.

Du skal være opmærksom på, at de definerede billeder vil være i samme opløsning som skærmen. Dvs. at et bedre billede, som du kan gemme i original finhed ved et højreklik på billedet, vil du med *Snagit* kun få i max. 96 dpi.

Men prigrammet er snedigt, hvis du engang skulle kigge på PDF'er eller scanninger fra f.eks. aviser, og et hurtigt udsnit kan du jo også få fra matrikelkortene.

Hjælpe midler på Internettet

Find BBR og oplysning om adresse ud fra kommune, ejerlav og Mnr. – eller om vendt:

www.ois.dk,

Find retskreds, ejerlav mv. ud fra sogn og sted:

www.digdag.dk

(husk den virker ikke i Internet Explorer, burg f.eks. *Google Chrome*, der downloades fra www.google.com).